

DOI: 10.2298/MUZ1417273P

UDK: 027.1 Јанковић Љ.

027.1 Јанковић Д.

39:929 Јанковић Љ.

39:929 Јанковић Д.

Легат сестара Јанковић у Народној библиотеци Србије*

Младена Прелић¹

Етнографски институт САНУ (Београд)

Апстракт

Сестре Љубица (1894–1974) и Даница С. Јанковић (1898–1960) биле су веома истакнуте личности свог доба у културном и научном животу Београда и Србије, односно тадашње Југославије, а њихов рад, пре свега у области етнокореологије, био је запажен и значајан и ван граница тадашње земље. Највећи део њиховог легата завештан је тестаментом из 1971. Народној библиотеци Србије, којој је предат 1976. године. Легат обухвата и рукописе других чланова ове изузетне породице, од којих је најпознатији етнолог Тихомир Р. Ђорђевић. Ове, 2014. године, отпочео је рад на стручној и библиотечкој обради овог легата, како би он постао доступан свима који су заинтересовани за истраживања у овој области.

Кључне речи

легати, Љубица С. Јанковић (1894–1974), Даница С. Јанковић (1898–1960), Народна библиотека Србије.

Заоставштина породица Ђорђевић и Јанковић у Народној библиотеци Србије

Слика 1. Коло у Врањској бањи 1925. године. Коло води Даница Јанковић, а Љубица је четврта, у белој хаљини. Фонд Народне библиотеке Србије, сигн. LJDF 272; Архив Етнографског института САНУ.

* Овај текст је резултат рада на пројекту ОН177027, који финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

¹ Mladena.Preljic@ei.sanu.ac.rs

Чланови породица Ђорђевић и Јанковић, чији су последњи изданак биле сестре Љубица и Даница Јанковић, веома су значајне личности у научном и културном животу Србије. Најпознатији и најзначајнији међу њима је свакако Тихомир Р. Ђорђевић (1868–1944), етнолог и професор универзитета, један од утемељивача етнологије као науке у Србији. Његов брат Владимир Р. Ђорђевић (1869–1938) био је композитор, музиколог и мелограф. Сестра Драгиња – Драга Ст. Јанковић, рођ. Ђорђевић (1872–1963) бавила се књижевношћу.² Њене две кћери Љубица и Даница С. Јанковић сматрају се оснивачима етнокореологије у Србији, а поред тога су се бавиле и фолклористиком, књижевним превођењем, књижевном историјом и писањем. И отац сестара Јанковић, Станислав (1869–1962), оставио је вредне аутобиографске записе. Као и Љубица Јанковић, Тихомир и Владимир Ђорђевић су били чланови Српске академије наука и уметности. Највећи део њихове заоставштине налази се данас у Народној библиотеци Србије, којој је предаван током више година, у периоду од 1946. до 1976. године.

Први велики легат који је завештан још за живота легатора била је библиотека Тихомира Ђорђевића.³ Његова сестра Драга је остварила ту жељу после његове смрти. Легат, који броји 11506 наслова, предат је 13. јула 1946. године.⁴ Затим су, 1. јула 1954. године, Љубица, Даница и Драга Јанковић поклониле целокупну преписку Тихомира Ђорђевића, коју је претходно он сам прегледао и одабрао оно што треба да се сачува, а Љубица и Даница Јанковић су је под његовим надзором средиле по азбучном реду. После његове смрти оне су направиле и попис свих ових докумената и установиле да их има укупно 6367 на 8946 листова (Кићовић 1960: 220, према Здравковић 1992: 1). Осим тога, сестре Јанковић су своју рукописну грађу поклањале sukcesивно Народној библиотеци 1950, 1961. и 1966. године. Одмах по пријему, грађа је прегледана, класификована и инвентарисана (исто, 2). Подељена је у четири групе:

² Драга Ст. Јанковић се целог живота бавила писањем, а објавила је само приповетку *Деца* (Јанковић 1928). У њеној рукописној заоставштини остало је више приповедака и један роман, *Маћуја*, који је написала заједно са кћерком Даницом.

³ Пошто је у шестоаприлском бомбардовању тешко страдала Народна библиотека, више познатих интелектуалаца је још током рата почело да помаже њену обнову донацијама из својих личних библиотека. То је подстакло и Тихомира Ђорђевића да своју богату библиотеку завешта управо овој установи (овај податак је добијен у НБС).

⁴ Ова библиотека – Легат Тихомира Ђорђевића – чува се у посебној просторији и има свој посебан инвентар и лисни каталог (Здравковић 1992: 1). У децембру 2013. Управни одбор Народне библиотеке Србије на основу *Закона о старој и рејској библиотечкој грађи* донео је Одлуку о утврђивању старе и ретке библиотечке грађе за културно добро од великог значаја, у коју је, међу двадесет легата и библиотека целина, уврстио и библиотеку Тихомира Р. Ђорђевића (Одлука 2014: 53).

1. Даница С. Јанковић, *Драгуйин Ј. Илић* (необјављено).⁵
2. Грађа о животу и раду пок. проф. Тихомира Ђорђевића, професора универзитета и академика, етнолога, фолклористе, културног историчара, социолога и музиколога.
3. Пренумеранти. Податке прикупила 1913. године у Народној библиотеци у Београду Љубица С. Јанковић, свршени матурант. Са Додатком података о пренумерантима које је прикупио Т. Р. Ђорђевић.⁶
4. Грађа о животу и раду Данице С. Јанковић и Љубице С. Јанковић (исто, даље).

Ова грађа је доступна корисницима библиотеке.⁷

По жељи сестара Јанковић, после смрти Љубице Јанковић 3. маја 1974. године, последњег члана ове изузетне породице, њихова целокупна преостала заоставштина је предата Народној библиотеци Србије као њиховом универзалном наследнику.⁸ У њој се, поред заоставштине сестара Јанковић налазе и рукописи других, већ поменутих чланова њихове породице. Заоставштина обухвата и фотографије, писма, књиге и неке предмете. Због великог прилива те врсте грађе и обима посла који има невелика екипа запослених у Одељењу посебних фондова, детаљан опис и сигнирање грађе Легата сестара Јанковић⁹ нису још извршени, па она још увек није доступна корисницима, са изузетком онога што је претходно поменуто.

Тестамент Љубице Јанковић

Тестамент Љубице Јанковић насловљен као *Моја последња воља* сам по себи је занимљиво сведочанство о легаторима и њиховој заоставштини; један његов примерак чува се данас у Народној библиотеци као документ на основу којег је Библиотека и постала наследник Легата. Из њега најпре сазнајемо да је прва верзија тестаamenta настала још 1962. године, али да је 1971. морала бити промењена, најпре због тога што су у међувремену, 1962. и 1963. године преминули родитељи Љубице (и Данице)

⁵ Ово је рад који је Даница Јанковић урадила 1927. за свој професорски испит, који је полагала 1928. године (видети Здравковић 1992: 3).

⁶ Ову грађу чине спискови пренумераната српских књига, алманаха и календара објављених од 1815–1840. године, онако како су наведени у књигама, односно по местима становања. Овакви подаци су веома значајни за културну историју.

⁷ Грађа је сигнирана као Р 106, Р 393, Р 478 и Р 562.

⁸ Оставинска расправа је завршена 26. 9. 1976. године у Трећем општинском суду у Београду, после чега је Библиотека преузела ову заоставштину (Решење 1976: 1).

⁹ Своју заоставштину Љубица Јанковић у свом тестаменту назива *Свомен збирка сестара Јанковић*, под називом под којим је она била заштићена од стране Републичког завода за заштиту споменика културе, док се у Народној библиотеци Србије она по правилу, као и друге збирке ове врсте, назива *Легат сестара Јанковић*.

Јанковић, а затим и због тога што је она била принуђена да се 1970. године исели из своје породичне куће у Подрињској 4, која је била предвиђена за рушење, иако је претходно била стављена под заштиту државе. Тиме се битно изменила и ситуација везана за заоставштину. Иначе, и у првом тестаменту је НБС наведена као универзални наследник ове заоставштине.

Моја последња воља

А - Због гела ојом воле Мој тестаментар од 5.
новембра 1962. године и додајке II-III. година
Мој тестаментар

Свој основни тестаментар написао сам урочавајући
Мој тестаментар јон 5. новембра 1962. године у три
примерка, од којих сам један дотрпао на куќама III
Одлическом (Јанке Црнковић) суду (III 72/63 од 3. јуна
1963. год. Р. 642/63), други Народной библиотеки у
Београду као своје универзалног наследника, док сам
један примерак задржао за себе.

После тога, менам суду многе основности и
листење које су објављивале менаме и држављанство итд.
укупно моја основни тестаментар. Тако она издати
једно од, па онда мајку који су били објављивали мена
Мој тестаментар. А након што се менама издржавају
са којом бившом породицом старом у Позицији 4
(сара Радивоја Врбата улица). Та стара која сам оставио
од воља мој, да Станислава С. Јанковића, менама
била је - на старом мој. Менама Станислава С. Јанковића
као менама Радивоја, из државног мена су у мој старом
шесторо менама, Радивоја и Станислава Јанковића, менама
мене породица и државне државне, живели и државне, мена
на државно менама били менама везани за мена, и мена
се у мој куќама менама менама, менама и државно
застављивалица. Тако је ова моја државна државна
стара под називом Дом Станислава Јанковића, била
и државна од јуна 234, и државна. Менама, мена
државне државнома Ст. Станислава Врбата од 18. VII 1969.
Станислава Врбата за државну државна менама државна
државна државна да менама државна менама државна
државна државна, а државна мена
Лубица С. Јанковић

Слика 2. Тестамент Љубице Јанковић. Архив Народне библиотеке Србије.

„Свој основни тестамент написала сам под називом Мој тестамент још 5. новембра 1962. године у три примерка, од којих сам један предала на чување III Општинском (раније Среском) суду (Пи 72/63 од 3. јуна 1963. год. Р. 642/63), други Народној библиотеци у Београду као своје универзалном наследнику, док сам трећи примерак задржала за себе.

После тога, мењале су се многе околности и чињенице које су захтевале можда и допуњавање поменутог мога основног тестаментa. Тако сам изгубила прво оца па онда мајку који су били обухваћени тим Мојим тестаментом. А нарочито се мењала ситуација са мојом бившом породичном зградом у Подрињској 4 (сада Радивоја Кораћа улица). Та зграда коју сам наследила од свога пок. оца Станислава С. Јанковића, пензионера, била је – на предлог пок. Милорада Панића Сурепа – заштићена као споменик културе, из разлога што су у тој згради шесторо научних, књижевних и културних радника, чланови наше породице и најближе родбине, живели и радили, или на други начин били тесно везани за њу, и што се у њој чувала њихова научна, књижевна и културна заоставштина. Тако је ова моја заштићена породична зграда под називом Дом сестара Јанковић, била и регистрована под бројем 234, и укњижена. Међутим, на тражење правобраниоца ск. општине Врачар од 18. VII 1969. градски Завод за заштиту споменика културе два пута је покушавао да скине заштиту са моје поменуте породичне зграде, а уместо ње да заштити само Спомен збирку сестара Јанковић – наш научни, књижевни и културни фонд. У поновљеном поступку било је најзад омогућено Општини да муњевито експроприше тврдо и темељно зидани Дом сестара Јанковић, и да га сруши да би се на његово место подигла стамбена вишеспратница. Ја сам пресељена са заштићеном спомен-збирком 18. и 19. децембра 1970. године у много мањи стан у Св. Саве 26/1, 2, где и сада станујем. Три године моје старости страћене су на ове трзавице, борбу да се не селим, и на ове промене. Од свега највише жалим драгоцену време које сам изгубила у свему томе на довршавање великих започетих радова: IX књиге Народних игара, коју сам почела да припремам са својом пок. сестром Даницом С. Јанковић; затим, једне збирке српских народних игара на енглеском; најзад, теоријске књиге Основни принципи етнокорееологије, која исто тако треба да се објави на енглеском језику.” (Јанковић 1971: 1–2).

Претпоставља се да је у првом тестаменту Љубица Јанковић планирала да се бар један део заоставштине задржи у самој кући, која би, под називом *Дом сестара Јанковић*, можда тако постала једна врста породичног музеја.

Занимљиво је и како Љубица Јанковић наводи ко су све творци, односно аутори рукописне заоставштине коју поклања.

„Шест аутора тих радова наводим: 1) Д-р Тихомир Ђорђевић, професор универзитета у Београду и академик, етнолог, културни историчар, балканолог, социолог и музеолог; - 2) Владимир Р. Ђорђевић, композитор, мелограф, органолог, етномузиколог, био-библиограф, музички теоретичар и педагог, диригент; - 3) Драга С. Јанковић, рођ. Ђорђевић, награђени писац на конкурс Уметничког одељења Министарства правде 1927. године за приповетку *Деца* (издање С.Б. Цвијановића), писац и других приповедака, романа, мемоара; - 4) Станислав С. Јанковић, шеф Контроле прихода Министарства пошта у пензији и писац мемоара; - 5) Љубица С. Јанковић, професор – кустос Етнографског музеја у Београду, у пензији, дописни члан САНУ и разних иностраних и међународних научних установа, саветодавни експерт, почасни члан и сл, писац књиге *Из словеначке књижевности* и других радова из те области, из уметности игре, методско педагошких чланака, радова из етнокореологије и етномузикологије, творац Система сестара Јанковић за бележење, описивање и проучавање народних игара; - 6) Даница С. Јанковић, професор – библиотекар, мелограф, етномузиколог и етнокореолог, творац графикана о феномену ритмично у ритмичном и начина прорачунавања периодичних синхронизација орске игре и мелодије у поменутом феномену, писац разних других радова о народним играма, о књижевности, библиотекарству, преводилац са енглеског и француског језика” (1971: 3–4).

Народној библиотеци Србије Љубица Јанковић оставља тестаментом и ауторска права свих шест наведених чланова породице, уз прецизна упутства о томе шта се и како има публиковати. За етнокореологе може бити од значаја и да је у самом тестаменту Љубица Јанковић тражила да се игре које су она и њена сестра прикупиле и забележиле својим оригиналним системом не смеју никако преводити на Лабанов систем. Она каже:

„Нека се не дозволи превођење наших описа игара са нашег система на Лабанов систем, или који други, јер је наш аналитично-синтетични систем, који се састоји претежно из речи, еластичнији, једноставнији и тачан пошто се ослања на математичке науке (образац, анализа, синтеза), док је Лабанов систем, који се састоји само од симбола, крут, не одговара природи и карактеру наших народних игара и предања који живи у ства-

ралачком процесу и које се мења; уз то је веома компликован те нема практичне вредности, а није ни за научни историјски, етнолошки и етнокореолошки рад. При томе, и Лабанова терминологија, стварана за балетску технику, представља опасност за народни стил и технику, који би се временом преиначили у балет и постали опште место и конвенционални говор игре не само на естради него и у народу” (1971: 8).

У другом делу свог тестаментa, Љубица Јанковић намењује одређене суме новца за посебне легате у разним установама (Народно позориште, Академија драмских уметности, САНУ итд.), али како суд констатује у судском решењу, изгледа да новчана средства нису пронађена за сваки од њих, тако да све те замисли нису могле бити остварене онако како је легатор замислио (Решење 1976: 1–3).

Старање о породичној гробници у којој су сахрањени сви чланови породице поменути као аутори заоставштине Љубица Јанковић такође је поверила Народној библиотеци Србије (Јанковић 1971: 9).¹⁰

Легаѿи сесѿара Јанковић: садацње сѿање и ѿројекаѿи сѿручне обраде

Као што је већ поменуто, с обзиром на велики обим посла и релативно мале капацитете Одељења посебних фондова НБС, *Легаѿи сесѿара Јанковић* још увек није у потпуности обрађен. Помак у том правцу учинио је пре петнаестак година спољни сарадник Библиотеке, Љубодраг Обровачки, који је оквирно разврстао и делимично, мада не детаљно, пописао један део фонда Легата.¹¹ Тај део се данас налази у 251 фасцикли, док је прегледање, разврставање и пописивање преостале 22 кутије отпочело као прва фаза пројекта стручне обраде *Легаѿи сесѿара Јанковић*. Пројекат, који је прихваћен од стране стручних тела Библиотеке, одвијаће се у периоду 2014–2016. година. Целокупну грађу рукописног фонда је потребно прегледати, детаљно пописати, систематизовати, проценити њен значај и вредност и каталошки је обрадити и сигнирати. Спољне сараднице, које руководе стручном обрадом рукописа легата сестара Јанковић у сарадњи са библиотекарима НБС су Младена Прелић, етнолог, виши научни сарадник Етнографског института САНУ и Селена Ракочевић, етнокореолог, доцент Факултета музичке уметности Уни-

¹⁰ Гробница породица Ђорђевић и Јанковић налази се на Новом гробљу, парцела 2, бр. 87, ред III.

¹¹ Податак добијен у НБС. Видети и Обровачки 2000.

верзитета уметности у Београду. Оне ће имати стручну подршку сарадника који раде на Одељењу посебних фондова Народне библиотеке Србије, којим руководи Оливера Стефановић.

На основу досадашњег прелиминарног и непотпуног увида у садржај фонда, не држећи се још увек библиотекарских стандарда, будући да је рад тек у почетној фази, може се рећи да се у до сада прегледаној рукописној грађи, првенствено оној која се односи на сестре Јанковић, издвајају следеће целине:

1) Рукописи научних радова – концепти, варијанте, радне и финалне верзије. Колико се могло установити првим прегледом, у највећем броју случајева ради се о објављеним радовима. Велики део заоставштине Љубице и Данице Јанковић представља грађа за рукописе и варијанте рукописа *Народних игара* I–VIII, које су публиковане 1934–1964, као и други рукописи из области етно-кореологије. Нађен је и необјављени рукопис IX књиге *Народних игара*.¹²

2) Теренска грађа (теренске бележнице, теренски дневници, фише; мелографска и етнокореолошка грађа / нотни записи, кореографије бележене по систему сестара Јанковић.¹³

3) Упитници за теренски рад и стручна упутства за рад са упитницима.

4) Избор из штампе, пре свега на тему народних игара.

5) Текстови предавања (научних и научнопопуларних) – концепти, варијанте, финалне верзије рукописа.

6) Педагошки и стручни материјали за кореографе и културно-уметничка друштва.

7) Изводи из литературе (за коришћење у научном раду).

8) Библиографије – тематске, библиографије радова чланова породице Ђорђевић и Јанковић и библиографије њихових кућних библиотека.

¹² На редиговању овог важног рукописа сестара Јанковић и његовој припреми за штампу већ је почела да ради доц. др Селена Ракочевић.

¹³ О теренској грађи коју су прикупиле сестре Јанковић њихова ученица и сарадница Милица Илијин бележи следеће: „У првом реду то је огромна грађа сакупљена на терену из свих крајева наше земље. Грађа фиксирана у једном историјском моменту која данашњим сакупљачима није више доступна. Забележени обичаји који прате народну игру, народно естетско схватање и мерила о дозвољеном и недозвољеном у изражају и држању у колу, као и велики број фиксираних народних игара и мелодија (само збирка *Народне игре* садржи око 900, док укупан број садржан и у радовима ван збирке износи до 1000 игара и мелодија) представљају непроцењиву грађу за даље проучавање и утврђивање развојног пута наше орске традиције и промена које доносе нова времена и услови живота наредних генерација” (Илијин 1974: 142–143). У цитираном тексту је реч о објављеној теренској грађи, али постоји могућност да се у легату налазе и записи игара и мелодија који нису нигде публиковани, па би њихов број могао бити још већи.

9) Грађа за биографије чланова породице Јанковић-Ђорђевић. Осим биографија за стручне и службене потребе, ту су и аутобиографски записи и сећања једних чланова породице на друге.

10) Документа – лична / службена или званична и приватна (личне карте, пасоши, крштенице, умрлице, пропуснице, чланске карте, визит-карте итд.).

11) Документација везана за породичну имовину, заоставштину чланова породице и слично.

12) Ђачки и студентски радови. Семинарски радови на факултету. Студентске бележнице. Један од куриозитета су и белешке Љубице Јанковић са Скерлићевих предавања, које је слушала као студент књижевности на Филозофском факултету у Београду.

13) Преводи књижевних дела и научне литературе (концепти, варијанте, финалне верзије), објављени и необјављени. Обе сестре Јанковић су се бавиле књижевним преводилаштвом. Даница Јанковић је рецимо, између осталог, превела романе *Гордост и њедрасуда* и *Под њуђим ујшцајем* Џејн Остин.

14) Књижевни радови. Даница Јанковић је писала прозу и драме, а требало би да се утврди да ли је само редиговала мајчин роман *Мађуја*, или је његов коаутор. Све је остало само у рукопису, а неке драме су написане и извођене у ђачком позоришту у Тетову, где је Даница током двадесетих година прошлог века била професор.

15) Музикалије – ноте.

16) Преписка (писма и концепти писама). По типу: службена, стручна, приватна. По форми: писма, разгледнице, дописнице, честитке, позивнице. У овој целини посебно би могла бити занимљива стручна преписка коју су Љубица и Даница Јанковић водиле са бројним личностима, пре свега етнокореолозима, етномузиколозима и фолклористима, од којих су многи постали и њихови лични пријатељи, нпр. Мод Карпелес, Барбара Крадер или Лајонел Баден.¹⁴ Породична преписка је такође веома богата.

¹⁴ Мод Карпелес (Maud Karpeles, 1885–1976), била је британска фолклористкиња и етнокореолог, блиска сарадница Сесила Шарпа (Cecil Sharp, 1859–1924), са којим је заједно изузетно допринела обнови интересовања за народну уметност, посебно музику и плес у Великој Британији и изван ње. Барбара Крадер (1922–2007) била је америчка фолклористкиња и етномузиколог, која се посебно занимала за народну музику источне Европе и Балкана. Британац Лајонел Баден (Lionel Budden, 1882–1965) био је током Првог светског рата болничар-добровољац на Солунском фронту. Служећи као болничар у војној пољској болници (36. Општа болница придодата српској војсци) поред Вертекопа (данас Скидра / Сќѓдра, Грчка), музички образован, записивао је мелодије народних и компонованих песама од рањених српских војника. Те записе је чувао готово четрдесет година и почетком педесетих година прошлог века нашао начина да ступи у контакт

17) Програми и позивнице за културне догађаје и научна предавања (програми различитих позоришта / позоришних представа, научна и научно-популарна предавања, годишњице, празници, наступи КУД-ова, разни облици фолклора на сцени итд.).

18) Дневници, белешке, сећања, споменари, „кућна преписка”, телефонски именици итд. Овде се посебно издваја *Бележник Љубице Јанковић*, својеврсни дневник који је водила такође цело живота, који има сто тридесет две свеске. Ауторка је оставила посебно упутство о томе шта се и како сме објављивати.

19) Фотографије (теренске и приватне / породичне).

20) Уметнички предмети, цртежи, акварели, карикатуре. Занимљиво је да је вишеструко надарена Даница Јанковић у заоставштини оставила и своје цртеже и аквареле, којих у заоставштини има 36 (Обровачки 2000: 118).

21) лични предмети – нпр. наочаре, музички инструменти.

22) Књиге из библиотеке Љубице и Данице Јанковић.

При досадашњем увиду у садржаје Легата намећу се разноврсни утисци, а примарни је да су сестре Јанковић имале изузетно развијену свест о значају свог рада и грађе коју су годинама прикупљале и чувале, и можда још више о значају рада и заоставштине својих ујака, коју су помно сређивале и о којој су се предано бринуле годинама, објављујући после њихове смрти оно што је било припремљено за штампање.¹⁵ Друго – ширина њиховог образовања, интересовања и талената превазилази оквиру многих знаменитих личности. Сестре Јанковић се могу сматрати оснивачима кореологије, пре свега етнокорееологије у Србији, али су области њихове делатности биле знатно шире – бавиле су се и етномузикологијом, фолклористиком, превођењем, књижевном историјом, књижевношћу... Даница је поседовала вишеструке уметничке таленте – поред писања, бавила се и сликарством, показивала је таленат за позоришну уметност, а била је и изузетно талентована за игру (Јанковић 1963: 145–155). Међутим, од тренутка када су се определиле за бављење

са сестрама Јанковић, а затим и да им преда своје нотне записе. И та грађа се налази у заоставштини сестара Јанковић, а Љубица Јанковић је помиње и у свом тестаменту. О Лајонелу Бадену и његовој Вертекопској збирци писале су и Даница и Љубица Јанковић (види Јанковић /Д./1955; Јанковић /Љ./ 1973).

¹⁵ После смрти Тихомира Ђорђевића, на пример, сестре Јанковић су издале девет његових радова, међу којима и веома значајна дела као што су *Већјица и вила у нашем народном веровању и предању*, *Вампир и дружа бића у нашем народном веровању и предању*, и *Природа у веровању и предању нашег народа*. Ови радови су издати у оквиру Српског етнографског зборника, у издању САНУ (Ђорђевић 1953, 1958). Љубица Јанковић се такође побринула да се објави и значајни *Оглед српске музичке библиографије до 1914. године*, Владимира Ђорђевића (1969).

етнокореологијом, животи Љубице и Данице Јанковић били су потпуно подређени науци, уз апсолутну подршку породице, што је можда необично за патријархалну средину тог доба. На питања о односу личности и дела, личној мотивацији, о васпитању и породичном миљеу у коме су поникле више одговора могли би да дају приватна преписка и дневнички и мемоарски записи из њихове заоставштине.

Први резултати рада на пројекту очекују се већ крајем 2014. године. Прихваћен је предлог да ова година, као вишеструка годишњица везана за живот и рад сестара Јанковић, а такође и година у којој ће Београд бити домаћин конференције Студијске групе за музику и игру Југоисточне Европе, која је део Међународног савета за традиционалну музику (ICTM), буде посвећена њима.¹⁶ Тако је у децембру у НБС приређена изложба о Љубици и Даници Јанковић, а припрема се за штампу и девета књига *Народних иџара*, која је за сада у рукопису.

Завршна библиотечка обрада и стручна процена предвиђене су до окончања пројекта 2016. године. Велики део посла тиче се утврђивања да ли је одређена грађа искоришћена у до сада објављеним радовима.

Рукописе из заоставштине својих ујака који су били спремни за објављивање, Љубица и Даница су за свог живота успеле и да објаве. Међутим, уколико се утврди да постоје још неки необјављени рукописи било кога од чланова породице, који би били вредни за публикување, предвиђено је да се они приреде за штампу.

Током првог, летимичног прегледа грађе Легата примећено је да се у различитим документима везаним за научне биографије чланова породице помињу и друга места – архиви, музеји, научне установе – на којима се чува различита грађа, докуменатција или заоставштина чланова породице, на пример, Етнографски музеј, Факултет музичке уметности, Музиколошки институт САНУ¹⁷ или Архив Србије. Свакако би требало проверити и архиве Етнографског института САНУ, са којим су Љубица и Да-

¹⁶ Ове, 2014. године слави се вишеструка годишњица – 120 година од рођења и 40 година од смрти Љубице Јанковић, као и 80 година од изласка прве и 50 година од изласка осме, последње објављене књиге капиталног дела *Народне иџре* сестара Јанковић. Њима двома и њиховим годишњицама биће посвећен и Четврти међународни симпозијум Студијске групе за музику и плес у Југоисточној Европи Међународног савета за традиционалну музику, који је одржан 23–30. септембра 2014. у Београду и Петници (види ICTM 2014).

¹⁷ У Музиколошком институту САНУ постоји грађа везана за рад Љубице Јанковић у Етнографском музеју у Београду, који је Музеј пре више година уступио Институту. Обрада ове грађе отпочела је такође ове, 2014. године.

ница Јанковић сарађивале, и чије су спољне сараднице биле од 1950. године.¹⁸ Такође, постоје подаци о томе да су сестре Јанковић своју грађу поклањале и установама и архивима у иностранству.¹⁹ Идеални исход стручне обраде Легата сестара Јанковић, пошто се обави посао који је сада започет, био би каталог који би, у сарадњи са свим установама у којима се може наћи неки део заоставштине породица Ђорђевић и Јанковић, објединио и систематизовао сву грађу и пружио је на увид заинтересованој јавности.

ЛИСТА РЕФЕРЕНЦИ

- Ђорђевић, В. Р. (1969) *Оглед српске музичке библиографије до 1914. године*, Београд: Нолит.
- Ђорђевић, Т. Р. (1953) *Већњица и вила у нашем народном веровању и предању. Вампир и друга бића у нашем народном веровању и предању*, Српски етнографски зборник САН 66, Београд: САН.
- Ђорђевић, Т. Р. (1958) *Природа у веровању и предању нашега народа I-II*, Српски етнографски зборник САН 71, Београд: САН.
- Здравковић, В. (1992) *Рукописна зраћа сестара Јанковић у Фонду Народне библиотеке Србије*, необјављен дипломски рад, Одељење за етнологију и антропологију Филозофског факултета у Београду; примерак у Народној библиотеци Србије, сигн. МАГ III 109040.
- Илијин, М. (1974) „Љубица С. Јанковић”, *Народно сиваралацииво – Фолклор* 49–52: 141–144.
- Јанковић, Д. С. (1955) „Лајонел Баден, енглески сакупљач наших мелодија”, *Гласник Етнографског музеја* 18: 259–264.
- Јанковић, Д. С. (1928) *Деца: приповејка*, Београд: С. Б. Цвијановић.
- Јанковић, Љ. С. (ур.) (1963) *Сјомен књиџа. Даница С. Јанковић (7. маја њ.с. 1898 – 18. априла 1960). Етнокоролоџ и етномузиколоџ*, рукопис, Библиотека Етнографског института САНУ, сигн. II 3-39.
- Јанковић, Љ. С. (1969) „Владимир Р. Ђорђевић, пионир етномузикологије у Србији”, у В. Р. Ђорђевић, *Оглед српске музичке библиографије до 1914. године*, Београд: Нолит, 9–32.
- Јанковић, Љ. С. (1971) *Моја последња воља* (тестамент), рукопис, Београд: Архив Народне библиотеке Србије.
- Јанковић, Љ. С. (1973) „Вертекопски ратни албум Лајонела Бадена”, *Гласник Етнографског института САНУ* 22: 62–85.

¹⁸ Љубица Јанковић помиње у једном тексту о Владимиру Ђорђевићу да је он музичким друштвима поклањао збирке народних музичких инструмената које је сам прикупио на терену, посебно Музичком друштву Станковић, при којем је на његову иницијативу био основан и музеј, који је водио управо Владимир Ђорђевић од 1927. до своје смрти 1939. године. Међу инструментима је било и оних за децу (1969: 16–17). Било би веома занимљиво ако би могло да се установи каква је судбина ових збирки и да ли је нешто од њих сачувано.

¹⁹ Видети радове Селене Ракочевић (фуснота 22) и Elsie Ivancich Dunin у овом часопису.

- Кићовић, М. (1960) *Историја Народне библиотеке у Београду*, Београд: Народна библиотека.
- Обровачки, Љ. (2000) „Заоставштина Тихомира Р. Ђорђевића у легату сестара Јанковић”, *Гласник Народне библиотеке Србије* 1: 117–124.
- Одлука (2014) „Одлука о утврђивању старе и ретке библиотечке грађе за културно добро од великог значаја”, 10. јануар 2014, *Службени гласник Републике Србије* 2: 53.
- Решење (1976) [Решење Трећег општинског суда у Београду у предмету оставштине пок. Љубице Јанковић, донесено 22. I 1976. године, О. 438/74–76], Београд: Архив Народне библиотеке Србије.

Електронски извор

- ICTM (2014) <http://www.ictmusic.org/group/106/post/fourth-symposium-will-be-dedicated-work-danica-and-ljubica-jankovi%C4%87>, приступљено 1. 2. 2014.

Mladena Prelić

THE JANKOVIC SISTERS' LEGACY IN THE NATIONAL LIBRARY OF SERBIA

(Summary)

Sisters Ljubica (1894–1974) and Danica (1868–1960) Jankovic were very prominent figures in the cultural and scholarly life of Belgrade, Serbia (Yugoslavia in their time). Their work, primarily ethno-coreological, was considered to be very important by experts worldwide. After the death of Ljubica (the last member of this family) in 1976 and until the present, the sisters' legacy (manuscripts, letters, fieldwork data etc.) is kept in the National library of Serbia. In addition to the materials left by the sisters, the legacy also contains manuscripts by other family members, some of whom were also prominent scholars, including their uncle, Prof. Tihomir R. Djordjevic (1868–1944), one of the founding fathers of Serbian ethnology. Unfortunately, the legacy is still not open to the public. This year, however, work on classifying this important archival material has begun, and, once completed in 2016, it will become available to the public at large. This paper briefly describes the project, and the legacy itself.

Примљено 23. 3. 2014.

Прихваћено за штампу 17. 4. 2014.

Оригинални научни рад